

Iäláttuvah já eres torjuuh iäláttâhuážžoi

UÁNIHÁVT JÁ ČIELGÁSÁVT

Siskáldâs

Ereslágán iäláttuvah	3
Aalmugiäláttâh	6
Táhádâsiäláttâh	8
Puárásijäláttâh	9
Pargonavcâttesvuotâiäláttâh	12
Eres torjuuh iäláttâhuázžoi	16
Peerâiäláttâh	22
Uuccâm já mäksim	26
Návt Kela palvâl	31

Ereslágán iäláttuvah

Tun puávtáh uázžud iäláttuv puárisvuodâ, pargonavcâttesvuodâ tâi pargottesvuodâ vuáduld. Iäláttuvâid mäksih pargoiäláttâhlájádâsah já Kela.

Taan tiedettemčáállusist muštâluvoo Kela mäksim iäláttuvâin já eres iäláttâhuázžoi torjuin.

Tiedettemčáállus loopâst láá tiäduh tast, maht torjuuhoccojeh.

Tiedettemčáállus muštâl ive 2021 tiileest. Uázuh viermist lasetiäduid tast, maht koronaepidemia vaaigut Kela torjuid.

Lasetiäduh viermist já puhelimáin

Kela torjuu pirrâ muštâluvoo anarâskielân čujottâsâst
www.kela.fi/anaraskielan

Iäláttuvâin muštâluvoo tärhibeht Kela almosuomâkielâlijn sijdoin
www.kela.fi/elakelaiset

Jis tust láá koččâmušah, puávtáh suáittid palvâlemnumerân
020 692 202

Maid iäláttuvâid puávtáh uázžud?

Tun puávtáh uázžud puárisvuodâ vuáđuld adai puárásijäláttâhhân kyehti sierâ iäláttuv. Toh láá pargoäláttâh já aalmugiäláttâh. Pargoäláttuv máksá pargoäláttâhlájádâs. Aalmugiäláttuv máksá Kela.

Kela puárásijäláttuv aheräaji lii 65 ihheed. Pargoäláttuv aheräaji lii kiddâ tast, ete mon ive tun lah šoddâm.

Puávtáh pääccid pargonavcâttesvuotâiäláttâhân ovdil puárásijäláttuv, jįs jiehe paste porgâđ tåi jotteeđ uápuid. Pargonavcâttesvuotâiäláttuv tun puávtáh uázžud sehe pargoäláttâhhân já aalmugiäláttâhhân. Pargonavcâttesvuotâiäláttâh álgá táválávt eskân kuhes puoccâm maŋa.

Toos lasseen láá kulmâ iäláttuv, maid Kela ij määvsi. Toh láá

- uásipargottesvuotâiäláttâh
- ij-tievâslâš toledum puárásijäláttâh
- pargokarriieeriäláttâh.

Tun puávtáh koijâdid tain tuu jieijâd pargoäláttâhlájádâsâst.

Iäláttuv lasseen tun puávtáh uázžud Kelast

- pärnialedem
- iäláttâhuázžoo aassâmtorjuu
- iäláttuv uázžoo tipšotorjuu
- suátišiljolase já paijeelmiärälâš suátišiljolase
- vuáđuáigápuátutoorjâ.

Pargoäláttâh

Váldu-uási iäláttuvâin láá pargoäláttuvah. Pargoäláttâh čoggâšuvá, ko tun lah pargoost já uázuh päälhi.

Pargoäláttuvâid hoittájuh pargoäláttâhlájádâsah, moh láá maŋgah.

Tun já tuu pargoadeleijee lepee máksám iivij miel pargoäláttâhmáávsuid. Tuu iäláttuv meeri meriduvvoo tađe miel, ete mon ennuv tun lah ánsášâm pargokarrieer äägist.

Priivaat irätteijee lii máksám iäláttâhmáávsuid iäláttâhfinnodâhân, mon sun lii valjim.

Eennâmtuáluirätteijee lii máksám iäláttâhmáávsuid suu jieijâs iäláttâhlájádâsân, Melan.

Pargoäláttuvâin tun uázuh tiäđu

- tuu jieijâd pargoäláttâhlájádâsâst
- iäláttâhtorvokuávdáást (Eläketurvakeskus)
- viermist:
www.tyoelake.fi

Aalmugiäláttâh

Jis tun jieh uážu pargoäláttuv tâi jis tot lii ucce,
te Kela máksá tunjin aalmugiäláttuv.

Tun puávtáh uážžud aalmugiäláttuv oles mere tuše,
jis tun jieh uážu ollágin pargoäláttuvâid tâi
jis tun uážuh taid enâmustáa suulân 56 eurod mánuppaajeest.
Jis tun uážuh pargoäláttuvâid eenâb,
te aalmugiäláttâh lii ucceeb tâi jieh uážu tom ollágin.

Aalmugiäláttuv oles meeri lii suulân
665 eurod mánuppaajeest.
Jis tust lii pelikyeimi tâi ávuskiyeimi
tâi tun lah registeristum parâkoskâvuodâst,
te aalmugiäláttuv oles meeri lii suulân
594 eurod mánuppaajeest.

Aalmugiäláttâh puáhtá lede ucceeb,
jis tun lah váldám aalmugiäláttuv toledum puárásijjaláttâhân
adai ovdil 65 ive ahe.

Aalmugiäláttâh puáhtá lede ucceeb meid talle,
jis tun lah aassâm olgoenâmijn.
Jis tun varriih olgoenâmáid,
tot puáhtá vaiguttiđ tuu uážžum aalmugiäláttâhân.

Koijâd Kela palvâlemnumerist,
maht olgoenâmijn aassâm vaaigut aalmugiäláttâhân.
Palvâlemnummeer lii

020 634 0200.

Aalmugiäláttuv ucedeh

- pargoäláttâh
- eres tuu uážžum iäláttuvah já sajanmáávsuh

Aalmugiäláttuv iä uceed

- pelikyeimi puáduh
- párnái tipšo ääigi nurrum iäláttâh
- uápui jotteem ääigi nurrum iäláttâh
- pargonavcâttesvuotâiäláttuv kerdialedem.

Kela iäláttuvâin já pargoäláttuvâin piärruo viäru.

Aalmugiäláttuv puáturääjih

Tun jieh kannat uuccâđ aalmugiäláttuv,
jis tuu eres iäláttâsah já sajanmáávsuh láá eenâb
ko puáturääjih.

Kela meerrid aalmugiäláttuvâst
tâi táhádâsiäláttuvâst iäskán ko lii čielgâs,
ete mon ennuv tun uážuh eres iäláttuvâid.

Tun puávtáh uážžud aalmugiäláttuv,
jis tuu eres aalmugiäláttâhân vaigutteijee iäláttuvah
já sajanmáávsuh láá ucebeh ko čuávuvááh puáturääjih:

- parâkoskâvuodâst ellee suulân 1 231 eurod mánuppaajeest
- ohtuu ässee suulân 1 373 eurod mánuppaajeest.

Puáturääjih uáivildeh bruttopuáduid adai puáduid,
main ij lah kepidum viäru.

Puáturääjih sättih lede ucebeh,
jis tun lah aassâm olgoenâmijn.

Táhádâsiäláttâh

Kela máksá tunjin táhádâsiäláttuv,
jis tuu eres iäláttuvah pääcih uáli uccen
tâi jis tun jieh uážu monnân eres iäláttuv.

Tuše Suomâst ässee iäláttâhlâš
puáhtá uážžud táhádâsiäláttuv
Tom puáhtá uážžud,
ko lii aassâm Suomâst ucemustáá 3 ive.

Táhádâsiäláttuv oles meeri lii
suullân 838 eurod mánuppaajeest.
Jis tun jieh uážu maiden eres iäláttuvâid,
te tun uážuh oles táhádâsiäláttuv.
Táhádâsiäláttâh lii kuittâg ucceeb,
jis tun lah uuccâm ovdil iäláttâhave toledum puárásijjaláttuv.
Talle puáhtá keevvâđ tienuuvt,
ete tun jieh uážu táhádâsiäláttuv.

Táhádâsiäláttuv kepideh meid eres iäláttuvah,
maid tun uážuh.
Toh kepiduvvojeh ollásávt oles táhádâsiäláttuvâst.

Táhádâsiäláttuv ij keeppid ovdâmerkkân tipšotoorjâ,
aassâmtoorjâ, pargopuáđuh, omâdâh tâi pelikyemi omâdâh.
Jis tun uážuh pargonvcâttesvuotâiäláttuv,
tuu pargopuáđuh pyehtih kuittâg vaiguttiđ táhádâsiäláttâhân.
Perâkoskâvuodah iä vaaigut táhádâsiäláttuv miärán.

Koijâd Kela palvâlemnumerist,
maht olgoenâmijn aassâm vaaigut táhádâsiäláttâhân.
Palvâlemnummeer lii

020 634 0200.

Puárásijjaláttâh

Puárásijjaláttâh puáhtá lede pargoialáttâh,
aalmugiäláttâh teikâ kuohtuuh.

Aalmugiäláttâhhân máksimnáál puárásijjaláttâh
álgá 65 ive avveest.

Jis tun lah aassâm tâi porgâm olgoenâmijn,
puárásijjaláttuv meeri puáhtá pääccid uccen.

Ovdâmerkkâ iäláttuvâin

Irján já Iŋgá lává naaijâm.
Suái lává kuohtuuh puárásijjaláttuvâst.

Irján uážžu pargoialáttuv 1 300 eurod mánuppaajeest.
Sun ij uážu aalmugiäláttuv ijge táhádâsiäláttuv.

Iŋgá lii tipšom kuhháá párnáid päähist.
Sun uážžu pargoialáttuv 500 eurod mánuppaajeest
já aalmugiäláttuv suulân 370 eurod mánuppaajeest.
Te Iŋgá uážžu iäláttuv
ohtsis suulân 870 eurod mánuppaajeest.
Sunjin ij kuulâ táhádâsiäláttâh.

läláttuv toledem

Jis tust lii vuoigâdvuotâ aalmugiäláttâhân, te tun puávtáh meridiđ, ete vááldáh-uv tom toledum puárásijjaláttâhân ovdil ko tun tiävdáh 65 ihheed.

Jis tun lah šoddâm ovdil ive 1958, puávtáh vâldiđ toledum puárásijjaláttuv tolemustáá 63-ihásâžžân.

Jis tun lah šoddâm iivij 1958–1961, puávtáh vâldiđ toledum puárásijjaláttuv 64-ihásâžžân.

Toledum iäláttâh lii pisovávt ucceeb ko aalmugiäláttâh, mii álgá 65-ihásâžžân.

läláttâh kiäppán 0,4 % jyehi mánuppaajeest, moin tun toledah tom.

Kannat čielgâdiđ muuneeld, ete mon stuárusâš toledum puárásijjaláttâh ličij.

Ovdâmerkkâ toledum puárásijjaláttuvâst

Piäkká pāácá pargoialáttâhân
63 ive já 9 mánuppaje avveest.

Sun uážžu pargoialáttuv 700 eurod mánuppaajeest.

Piäkká ocá toos lasseen aalmugiäláttuv
toledum 1 ivvij já 3 mánuppooijjn.
Aalmugiäláttâh lii 6 % (suulân 20 eurod mánuppaajeest)
ucceeb ko tot ličij 65-ihásâžžân.

Piäkká áásá ohtuu.

Sun uážžu pargoialáttuv lasseen
aalmugiäláttuv suulân 320 eurod mánuppaajeest.

läláttuv manedem

Tun jieđ taarbâš uuccâđ iäláttuv vala 65-ihásâžžân.

Talle tun puávtáh majediđ

adai sirded iäláttuv älgim majeláhháá.

Tot aaleed iäláttuv.

läláttâh stuáru 0,6 % jyehi mánuppaajeest,

moin tun majedah tom.

Pargottesvuotâ já iäláttâh

Jis tun lah kuhháá pargottem já alda iäláttâhave,
puávtáh peessâđ nuuvt kočodum iäláttâhrááidun
adai uážžuđ pargottesvuotâpeiviruudâ tassaaš,
ko uusah puárásijjaláttuv.

Jis tun lah šoddâm ovdil ive 1958,
te tust puáhtá leđe vuoigâdvuotâ
uuccâđ puárásijjaláttuv 62-ihásâžžân.

Jis tun lah šoddâm iivij 1958–1961,
te tust puáhtá leđe vuoigâdvuotâ
uuccâđ puárásijjaláttuv 62-ihásâžžân.

Taan tábáhtusâst iäláttâh ij kiäppán.
Mudoi tun uážuh pargottespeiviruudâ 65-ihásâžžân räi.

Pargonavcâttesvuotâiäláttâh

Jis tun lah kuhes ääigi pyeccen,
te tun uážuh táválávt vistig puoccâmpeiviruudâ.

Ko tun lah uážžum puoccâmpeiviruudâ 150 argâpeivid,
te Kela vuolgât tunjin reevâ,
mast muštâluvvoo vajoiditmist já iäláttuvâst.
Tun puávtáh uážžud povdiittâs Kelan
rádádállâd tuu pargonaavcâi pyereedmist.

Tun uážuh pargonavcâttesvuotâiäláttuv táválávt iäskán talle,
ko lah uážžum puoccâmpeiviruudâ suullân ive.

Pargonavcâttesvuotâiäláttâh puáhtá lede
sehe pargoiäláttâh já aalmugiäláttâh.
Tun puávtáh uuccâđ taid siämmáin ucâmuššáin
já tuáhtártuodâštussáin.

Kii uážžu Kelast pargonavcâttesvuotâiäláttuv?

Tun puávtáh uážžud pargonavcâttesvuotâiäláttuv,
jis tun lah 16–64-ihásâš já tust lii puácuvuotâ tai váddu,
mii iästá tuu porgâmist.

Jos olet kuhes pargokarrieer porgâm já tiävdám 60 ihheed,
puávtáh uážžud iäláttuv älkkebeht ko nuorâb olmooš.

Pisovávt čalmettem tai lihâdemnavcâtem finnee ain
pargonavcâttesvuotâiäláttuv, veikâ sun porgáččij.
lähtun lii, ete aalmugiäláttâhân vaigutteijee eres iäláttuvah
iä moonâ aalmugiäláttuv puáturääji paijeel.

Ko tun tiävdáh 65 ihheed, te Kela muttá
tuu pargonavcâttesvuotâiäláttuv puárásijjaláttâhhân.
Taat ij mute tuu uážžum iäláttuv mere.

Nuorâ uážžu vajoiditemruudâ

Jis tun lah šoddâm pargonavcâtteemmin
ovdil ko lah tiävdám 15 ihheed,
te tun puávtáh uážžud pargonavcâttesvuotâiäláttuv tállán,
ko tun tiävdáh 16 ihheed.
Táválávt pargonavcâttesvuotâiäláttuv ij kuittâg uážu
ovdil 20 ive ave.
Nuorah pyehtih ton saajeest uážžud áámmátlii vajoiditem
já vajoiditemruudâ.

Áámmátlii vajoiditem ulmen lii
išedid tuu peessâđ pargoelimân.
Tunjin ráhtoo persovnlâš oppâm- já vajoiditemvuávám.
Tot ráhtoo oovtâst huolâtteijein já äššitobdeiguin.

Iäláttuv saajeest tun uážuh talle
nuorâ ulmuu vajoiditemruudâ.
Tot lii ucemustáá 33,51 eurod peeivist.
Ton lasseen puávtáh uážžud vádulâštorjuu.

Vajoiditemtoorjâ

Pargonavcâttesvuotâiäláttuv puáhtá uážžud meriáigásâžžân.
Talle ton nommâ lii vajoiditemtoorjâ.
Tot máksoo tipšom tai vajoiditem ääigi.

lähtun lii,
ete tunjin lii rahtum vajoiditem- já tipšomvuávám.

Vajoiditemtoorjâ lii siämmáá styeres
ko pargonavcâttesvuotâiäláttâh.
Tot máksoo siämmái aagâi vuáđuld.

Porgâm pargonavcâttesvuotâiälâttuv ääigi

Veikâ tun liččih pargonavcâttesvuotâiälâttuvâst,
tun puávtáh porgâđ mottoom verd.

Jis tun poorgah,
te almoot tast Kelan já tuu pargoiälâttâhlájádâsân.
Kela juátká iälâttuv mäksim,
jis tuu tienâs lii enâmustáá
suulân 837,59 eurod mánuppaajeest.

Jis tun poorgah ohtânmaanoost
já tienâs lii paijeel 837,59 eurod mánuppaajeest,
te tun puávtáh pieijâđ iälâttuv puudân enâmustáá 2 ive äigin.
Taat uáivild tom,
ete tunjin ij maksuu iälâttâh,
mutâ tun jieh taarbâš uuccâđ tom uđđâsist,
jis pargoh noheh 2 ive siste.

Jis tun kuáđáh iälâttuv puudân
já tun lah ovdil uázžum iälâttuv uázžoo tipšotorjuu,
te tun uázuh päälhi lasseen Kelast alemuu vâdulâštorjuu
suulân 423 eurod mánuppaajeest.
Tast iä moonâ viäruh.

Jis jooskah porgâmist, te almoot tast tállán Kelan.
Kela álgá oppeet mäksid iälâttuv.

Eres torjuuh iäláttâhuázžoi

Kela máksá iäláttâhuázžoi čuávuváid torjuid:

- pärnialedem
- iäláttâhuázžoo aassâmtorjâ
- iäláttuv uázžum ulmuu tipšomtoorjâ
- suátišiljolase já paijeelmiäräláš suátišiljolase
- vuáđuáigápuátutoorjâ.

Täin torjuin iä peerâ viäru.

Pärnialedem

Jis tun lah iäláttuvâst já aasah vuálá 16-ihásâš parnijn, te tun puávtáh uuccâđ Kelast pärnialedem. Tom uázžu jieijâs já pelikyeimi paarnijn.

Pärnialedem lii suulân 22 eurod mánuppaajeest jyehi päärnist.

Tun uázuh pärnialedem meid talle, jis tuu páárnáš áásá eres saajeest, mut tun huolâttah suu áigápuádust ucemustáá elettemtorjuu verd (167 eurod mánuppaajeest).

Tun puávtáh uázžud pärnialedem, veikâ jiehi finniiččii aalmugiäláttuv. Meid eres iäláttuvah pyehtih adelid vuoigâdvuodâ pärniaaleedmân.

Iäláttâhuázžoo aassâmtorjuu

Tun puávtáh uázžud Kelast iäláttâhuázžoo aassâmtorjuu, jis jiehi pyevti uázžud almoos aassâmtorjuu. lähtun lii, ete tuu puáduh láá uceh já tun uázuh iäláttuv, mii addel vuoigâdvuodâ iäláttâhuázžoo aassâmtorjuu.

Kela puáhtá máksid torjuu meid láiguadeleije.

Tust ij kuittâg lah vuoigâdvuotâ iäláttâhuázžoo aassâmtorjuu, jis tun ovdâmerkkân uázuh peri maidnii čuávuváin:

- uásipargonavcâttesvuotâiäláttâh
- uásiäigi-iäláttâh
- ij-tievâsláš toledum puárásijäláttâh.

Tun puávtáh uuccâđ iäláttâhuázžoo aassâmtorjuu

- jis tun aasah ohtuu
- jis tun aasah pelikuoimijn
- jis eres-uv viste ässeeh finnejeh iäláttuv, mii addel vuoigâdvuodâ iäláttâhuázžoo aassâmtorjuu.

Jis tun já tuu pelikyeimi uázžuvettee kuhtuuh iäláttuv, occee aassâmtorjuu ohtâsii ucâmuššáin. Aassâmtorjâ máksoo tunnui peellin.

Eres tábâhtusâin seelvât tuu vuoigâdvuodâ almos aassâmtorjuu. Almos aassâmtorjust puávtáh kojâdid palvâlemntimerist **020 692 210.**

Iäláttâhuázžoo aassâmtorjust puávtáh kojâdid palvâlemntimerist **020 692 202.**

läláttuv uážžum tipšomtoorjâ

Jis tuu toimâmnaavcah láá hiäjusmâm puácuvuodâ tâi vâádu tiet, te tun puávtáh uážžud Kelast tipšomtorjuu. Toin sajanmáksojeh meid puácuvuodâst tâi vâádust šoddâm koloh.

Puávtáh uážžud tipšomtorjuu, jos tuu naavcah huolâttid alnaad láá hiäjusmâm ive pištee ääigi. Tot uáivild, ete tun tarbâšah iše tâi tipšom tuu piäiválijn tooimâin tâi tuu puácuvuodâst šaddeh eromâš koloh.

Tun jieh pyevti uážžud iäláttuv uážžum tipšomtorjuu, jis tun uážuh maidnii tain:

- uásipargonavcâttesvuotâiäláttuv
- uásiäigi-iäláttuv
- ij-tievâslíi toledum puárásijíäláttuv.

Ton saajeest tun puávtáh uuccâđ Kelast vâdulâštorjuu.

Tipšomtoorjâ máksoo sierâ meeri išetáárbu já koloi mielđ:

- Vuáđutipšomtoorjâ líi suulân 71 eurod mánuppaajeest.
- Aledum tipšomtoorjâ suulân 156 eurod mánuppaajeest.
- Alemus tipšomtoorjâ líi suulân 329 eurod mánuppaajeest.

Kela máksá tipšomtorjuu veteraanlase suulân 108 eurod mánuppaajeest toid veteraanáid, kiáh uážžuh paijeelmiärálii suátišiljolase já iäláttuv uážžoo aledum tâi alemus tipšomtorjuu.

Puáđuh tâi omâdâh iä vaaigut tipšomtorjuu uážžumân.

Tipšomtoorjâ miedettuvvoo jo-uv tuáistáázân tâi meriááigán.

Suátišiljolase já paijeelmiärálâš suátišiljolase

Uážuh Kelast suátišiljolase,
jis tust lii miinii čuávuváin tubdâlduvâin:

- suátišiljosuáldáttubdâldâh
- suátišiljopalvâlemtubdâldâh
- suátišiljotubdâldâh.

Tubdâlduvâid ij pyevti innig uuccâđ.

Suátišiljolase uážžuh meid ulmuuh,
kiäin lii tuodâštus uásálistmist mijneraaijâmpargoid
iivij 1945–1952.

Suátišiljolase lii suullân 125 eurod mánuppaajeest.
Puáđuh tâi omâdâh iä vaaigut suátišiljolasan.

Jos uážžuh suátišiljolase já aalmugiäláttuv,
uážuh Kelast meid paijeelmiärálii suátišiljolase.
Stuárráamus paijeelmiärálâš suátišiljolase lii
suulân 258 eurod mánuppaajeest.

Peerâialáttâh

Aldaomâháá jáämmim muttá perruu áigápuáđu.
Peerâialáttâh torvee leeskâ já pärni áigápuáđu,
ko pelikyeimi tâi pärni vanhim jáámá.

Peerâialáttuvah láá leskâialáttâh já pärni-ialáttâh.

Kelast peerâialáttuv uázžu

- vuálá 65-ihásâš leskâ
- vuálá 18-ihásâš pärni,
kiän vanhim tâi huolâtteijee lii jáámmám.

Jis pärni álgá jotteed uápuid,
te sun puáhtá uázžuđ peerâialáttuv 21-ihásâžžân räi.

Kela máksim peerâialáttuv lasseen tun puávtáh uázžuđ
peerâialáttuv jáámmám omâháá pargoialáttâhlájádâsâst.
Tiäduid tun uázuh pargoialáttâhlájádâsâst tâi
läláttâhtorvokuávdáást.
Eennâmtuállein já irätteijein láá jieijâs iäláttâhtáhádâsah.

Jis omâhâš lii aassâm tâi porgâm olgoenâmijn,
peerâ puáhtá uázžuđ iäláttuv meid olgoenâmijn.

Jis omâhâš lii lamaš pargoelimist,
te leskâ já pärni pyehtiv uázžuđ
meid kerdisajanmáávsu juávkkujieggâthádâsâst.
Lasetiäduid uázuh tuu omâháá pargosajeest.

Jis omâhâš lii jáámmám jotolâhpäartist tâi täpitormeest,
leskâ já pärni pyehtiv uázžuđ peerâialáttuv
meid täpitormetáhádâsâst.
Lasetiäduid tun uázuh táhádâsfinnודuvâst.

Eres peerâialáttuvah já sajanmáávsuh pyehtih vaiguttid
Kela máksim iäláttuvváid já aassâmtorju.

Peerâialáttuvâin piärruo viäru.

Leskâialáttâh

Kela máksá leskâialáttuv tuše vuálá 65-ihásii leeskân.

Leskâialáttâhân kulá algâialáttâh já máhđulâš jotkâialáttâh.
Jis tuu puáđuh láá uceh,
te tun puávtáh uuccâđ meid aassâmtorjuu.

Tun puávtáh uázžuđ leskâialáttuv,
jis tun lah lámáš naaijâm tâi
registeristum parâkoskâvuodâst tuu pelikuoimijn.
Ávuspelikyeimi ij pyevti uázžuđ leskâialáttuv,
mutâ ohtâsiih päärnih pyehtih uázžuđ pärni-ialáttuv.

Jis tunnust iä lamaš ohtsiih pärnááh,
te tun puávtáh uázžuđ leskâialáttuv tuše, jis:

- Tun lah lamaš ucemustáá 50-ihásâš,
ko tuu pelikyeimi jaamij.
- Tun lah lamaš vuálá 50-ihásâžžân já tuu pelikyeimi
vuálá 65-ihásâš, ko tuoi naajáid tâi registeristijd jieijâđ
parâkoskâvuodâ
- Näimilitto tâi registeristum parâkoskâvuotâ piištij
ucemustáá 5 ive.

Pelikyeimi jáämmim maŋa
Kela máksá algâialáttuv suulân 329 eurod mánuppaajeest.
Algâialáttâh máksoo 6 mánuppaje.

Algâiäláttuv maņa tun puávtáh uázžud jotkâiäláttuv.
Tot šadda vuáđumeereest já tievâsmitemmeereest.

Vuáđumeeri lii suulân 103 eurod mánuppaajeest.
Tun uážuh tom tuše,
jis tust lii huolâtemnáál tuu teikâ tuu pelikyeimi
vuálá 18-ihásâš pärni.

Tievâsmitemmere uázžumân vaigutteh
masa puoh tuu puáduh.
Oles tievâsmitemmeeri lii
suulân 534 eurod mánuppaajeest.
Jis tun naajah uđđâsist,
oles tievâsmitemmeeri lii
suullân 462 eurod mánuppaajeest.

läláttuv meeri puáhtá leđe ucceeb,
jis tuu pelikyeimi lii aassâm olgoenâmijn.

Jis tun naajah uđđâsist

Jis tun naajah uđđâsist ovdil ko tiävdáh 50 ihheed,
te Kela jaska leskâiäláttuv máksim.

Talle tun uážuh kuittâg ohtân mere,
mii västid 3 ive iäláttuv.
lähtun lii, ete tun lah uázžum leskâiäláttuv
ucemustáá 1 ive ääigi.

Päärni-iäláttâh

Jis päärni vanhim jáámá,
te Kela máksá páárnán pärni-iäláttuv.

Vanhim lii tot olmooš,
kii lii aassâm parnijñ já huolâttâm sust.
Vanhim puáhtá leđe enni, eeči tâi eres olmooš.

Kela máksá páárnán pärni-iäláttuv,
tassaaš ko pärni tiävdá 18 ihheed.
Jis pärni jotá uápuid váldutoimâlávt,
te iäláttâh juátkoo 21-ihásâžžân räi.

Meid jáámmám vaanhim pargoiäláttâhlájádâs
máksá pärni-iäláttuv.

Kela máksim pärni-iäláttuv vuáđumeeri lii
suulân 60 eurod mánuppaajeest.
Jis kuohtuuh vaanhimeh lává jáámmám,
te pärni uázžu suulân 120 eurod mánuppaajeest.

Vuálá 18-ihásâš pärni puáhtá ton lasseen
uázžud tievâsmitemmere,
moos vaigutteh suu finnim eres peerâiäláttuvah.
Tievâsmitemmeeri lii enâmustáá
suulân 91 eurod mánuppaajeest.

Uuccâm já máksim

Uusâ puárásijiäláttuv, táhádâsiäláttuv,
pargonavcâttesvuotâiäláttuv, vajoidittemtorjuu
sehe iäláttâhuázžo aassâmtorjuu viermist:

www.kela.fi/viermist

Täärhist ucâmušâst, ete moh lahtoseh tast kalgeh lede.
Meiddei lahtosijd puáhtá toimâttid viermist.

Tun puávtáh uuccâđ iäláttuv tai torjuu meid luámáttuvvâin,
mon uázžu Kela viermisijđoin:

www.kela.fi/luamattuvah

Jis tun uusah torjuu luámáttuvvâin,
te vuolgât tom poostâ peht Kelan.

Kela postâčujottâs lii

Kela

PL 10

00056 KELA

Iäláttâhucâmuš puáhtá toimâttid
maid mon peri iäláttâhlájdâsân.

Pärnialedem, leskâiäláttuv já pärni-iäláttuv
tun puávtáh uuccâđ Kelast tuše pááppárluámáttuvvâin.

Kela puárásijiäláttuv já táhádâsiäláttuv puávtáh uuccâđ
meid njálmálvat puhelimist tâi Kela toimâttuvâst.

Uusâ puárásijiäláttuv muádi mánuppaje ovdil,
ko lah päcimin iäláttâhân.

Kela iäláttuvâid puáhtá máksid maajeeldkietân
enâmustáá 6 mánuppaje ääigist.

Ko Kela lii kiedâvuššâm tuu ucâmuš,
te tun uázuh pááikán miárádâs.
Miárádâsâst muštâluvvojeh iäláttuv tâi torjuu meeri,
vuáđustâsah já máksupeivi.
Tun uázuh miárádâs meid talle, jis tunjin ij lah miedettum
iäláttuv tâi toorjâ.

Olgoenâimijn aassâm já porgâm pyehtih vaiguttid
aalmugiäláttâhân já peerâiäláttâhân.
Jis tun lah aassâm tâi porgâm olgoenâimijn,
puávtáh uázžuđ iäláttuv porgâmriijkâst.
Leskâ puáhtá uázžuđ peerâiäláttuv enâmist,
kost jáámmâm pelikyeimi lii porgâm.

Tiätu olgoeennâm iäláttuvâid puáhtá uuccâđ
siämmâin luámáttuvvâin ko Suomâ iäláttuvâid.
Mušte tevidid já labdeđ ucâmušân meiddei U-labdos.

Tun puávtáh pivdeđ arvâlus iäláttuvâst muuneeld

Jis tun halijdah selvättid muuneeld,
puávtáh-uv uázžud aalmugiäláttuv,
te tun puávtáh pivdeđ arvâlus jieijâd iäláttâhlájádâsâst

Uázuh arvâlus meiddei viermiášâstállâmpalvâlusâst:

www.tyoelake.fi

Palvâlus láidee tuu jieijâd pargoäláttâhlájádâs palvâlusân.

Pivde ton maŋa Kelast arvâlus aalmugiäláttuvâst já tast,
ete puávtáh-uv uázžud táhádâsiäláttuv.

Máksupeeivih

Kela máksá puárâsijiäláttuv, pargonavcâttesvuotâiäláttuv,
iäláttâhuázžoo tipšomtorjuu já suátišiljoloosijd
jyehi mánuppaje 7. peeivi.

Táhádâsiäláttâh máksoo mánuppaje 22. peeivi.

Iäláttâhuázžoo aassâmtoorjâ máksoo mánuppaje 4. peeivi.

Pärnialedem já peerâiäláttuvah máksojeh tuu suhânoomâ
algâpuustav mielđ:

- A–K mánuppaje 4. peeivi
- L–R mánuppaje 14. peeivi
- S–Ö mánuppaje 22. peeivi

Jis paŋkki lii kiddâ iäláttuv tâi torjuu máksupeeivi,
te tun uázuh ruudâid tuu tilin tolebáá.

Ovdâmeerhah iäláttâhlii puáđuin 2021

Tavlustuvâst láá ovdâmeerhah uáivikaavpugkuávlust
ohtuu ässee iäláttâhlii puáđuin já viäruin.

Puoh ovdâmeerhâin viste láigu lii 700 eurod mánuppaajeest.

Ovdâmeerhâin iäláttâhliist iä lah eres puáđuh ko iäláttuvah.

Uánádâs e/mp meerhâš eurod mánuppaajeest.

Ruttâmereh láá jorbejum.

Pargo iäláttâh e/mp	Aalmug-iäláttâh e/mp	Táhádâs-iäláttâh e/mp	Viäru e/mp	Aassâmtoorjâ e/mp	Nettopuáđuh e/mp*
0	0	838	0	530	1 368
0	665	172	0	530	1 368
100	643	94	0	530	1 368
200	593	44	0	530	1 368
400	493	0	0	511	1 404
600	393	0	-7	475	1 461
800	293	0	-42	440	1 491
1 373	7	0	-148	340	1 572

*Nettopuáđuh uáivildeh iäláttâhlii kevttimnáál lejje puáđuh,
ko viäruh láá kepidum.
Tai puáđuiguin kalga máksid lááigu já eres eellim koloid.

Almoot, jis tuu tile muttoo

Jis tuu eellim muttoo, tot puáhtá vaiguttiđ Kela torjuid. Muttum puáhtá kuoskáđ ovdâmerkkân asâmân, puáđoid, porgâmân tâi perrui.

Mušte almottiđ nubástusâin Kelan. Puávtáh toohâđ tom viermist, puhelimist tâi toimâttuvâst.

Tuu ovdâsvástádâs lii visásmittid jieijâđ peeleast, ete Kelast láá olmâ tiäđuh kevttimnáál. Talle toorjâ máksoo tunjin olmâ stuárusâžžân.

Jis miärádâsâst lii feilâ

Jis Kela miärádâsâst lii tuu mielâst feilâ, puávtáh uuccâđ miärádâsân nubástus.

Tun uážuh miärádâsreeivâ mielđ ravvuid tast, ete maht nubástusoccoo.

Jis tust láá koččâmušah, te väälđi ohtâvuodâ vistig Kelan.

Kela ášástállâmpalvâlusâst viermist tun puávtáh

- uuccâđ torjuid
- vuolgâttid lahtosijd
- tärhistid jieijâđ ucâmuš tile
- vuolgâttid viestâid
- almottiđ nubástusâin
- lopâttid torjuu.

Návt Kela palvâl

Viermist

Luvvâ Kela torjuu pirrâ anarâškielân:
www.kela.fi/anaraskielan

Koijâđ ravvuu:
www.kela.fi/kysy-kelasta

Rekinist torjuu mere:
www.kela.fi/laskurit

Ášástâl viermist:
www.kela.fi/viermist

Viermipalvâlusân kalga čáládâttâđ. Tarbâšah paŋkkitubdâlduvâid tâi moobiilnanodâs.

Toimâttuvâst

Täärhist palvâlemsoojij ohtâvuotâtiäđuud já ávusorroomaagijd viermist:
www.kela.fi/toimattuvast

Tarbâšah-uv tuulhâ?
Luvvâ lase tulkkum pirrâ:
www.kela.fi/tarbasah-uv-tuulha

Sämikielâliih palvâlusah
www.kela.fi/saame

Puhelimist

Ávus argâpeeivij 9–16.
Aassâm020 692 210
Almugijkoskâsâš ääših (ávus 10–15).....020 634 0200
Áigápuátutoorjâ.....020 692 207
läláttuvah.....020 692 202
Maassâdpeerrâm.....020 634 4940
Oppâm já viärjukenigâsvuotâ.....020 692 209
Pargottesvuotâ.....020 692 210
Puáccâm já koortah.....020 692 204
Vaanhimvuotâ.....020 692 206
Vajoidittem já vádulâštorjuuh.....020 692 205

Väärriid ääigi

Puávtáh väriddid ääigi suáittimáin puhelinpalvâlusân tâi viermist:
www.kela.fi/varaa-aika
tâi vuolgâtmáin ohtâvuotâväldimpivduu čujottâsân:
saame@kela.fi

Äigiväridem viermist udâsmuvá. Udâsmittem maŋa koolgah tubdâttâttâđ talle ko halijdah väriddid ääigi. Tarbâšah tubdâttâttâm várás viermipaŋkkitubdâlduvâid tâi moobiilnanodâs.

Kela anarâškielân

Anarâškielâliih viermisiiđoh:

www.kela.fi/anaraskielan

Anarâškielâliih tiedettemčáálluseh:

Almos aassâmtoorjâ

Áigápuátutoorjâ

■ Iäláttuvah já eres torjuuh iäláttâhuázžoi

Uáppee já viärjukenigâslíi torjuuh

Pargottesvuotâ

Puoccâm já vajoiditem

Pärniperruuh

Varrim Suomân tâi Suomâst olgoenâmáid

Anarâškielâlijd tiedettemčáállusijđ

puáhtá printtid viermist:

www.kela.fi/saamenkieliset-esitteet